EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel, 01.06.2005
KOM(2005) 229 lõplik

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE JA REGIOONIDE KOMITEELE

"i2010 -- Euroopa infoühiskond majanduskasvu ja tööhõive eest"

{SEK(2005) 717}

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE, EUROOPA PARLAMENDILE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE JA REGIOONIDE KOMITEELE

"i2010 -- Euroopa infoühiskond majanduskasvu ja tööhõive eest"

(EMPs kohaldatav tekst)

SISUKORD

1. Sissejuhatus 3
2. Ühtne Euroopa inforuum 4
3. Uuendused ja investeeringud uurimistegevusse 7
4. Kaasamine, paremad avalikud teenused ja elukvaliteet 10
5. Kokkuvõte: i2010 koht uues Lissaboni juhtimistsüklis 12

1. SISSEJUHATUS

Käivitades partnerlust majanduskasvu ja tööhõive nimel Lissaboni strateegia uue algusena, nimetas Euroopa Ülemkogu oma 2005. aasta kevade kohtumisel teadmisi ja uuendusi jätkusuutliku arengu mootoriks ning väljendas arvamust, et on hädavajalik ehitada üles kõiki hõlmav infoühiskond, mis põhineb info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) ulatuslikul kasutusel avalike teenuste puhul, väikese ja keskmise suurusega ettevõtetes ning kodumajapidamistes.

Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia on majanduskasvu ja tööhõive võimas mõjutaja. Veerand Euroopa Liidu SKT kasvust ja 40% tootlikkuse tõusust on tingitud IKTst. Erinevusi tööstusriikide majandusnäitajates saab suurelt osalt selgitada IKT investeeringute, uuringute ja kasutamise taseme, ning infoühiskonna ja meediatööstuse konkurentsivõimega[1]. IKT teenused, oskused, meedia ja infosisu on majanduse ja ühiskonna kasvav osa.

Viimastel aastatel on IKT areng kiirenenud, jõudes infoühiskonna ja meedia jõulise kasvu künnisele, mis on saanud võimalikuks tänu erinevaid seadmeid ühendavale ulatuslikule kiirele teabevahetusele. Tavapärane infosisu (nagu filmid, video, muusika) on nüüd kättesaadav digitaalses vormis, ning tekkimas on uued, "digitaalsena sündinud" teenused, nagu interaktiivne tarkvara. **Infoühiskonna ja meediateenuste, -võrkude ja -vahendite digitaalsest ühtlustamisest on lõpuks saamas igapäevane tegelikkus**: IKT muutub arukamaks, väiksemaks, ohutumaks, kiiremaks, pidevas ühenduses olevaks ja lihtsamini kasutatavaks, ning selle infosisu areneb kolmemõõtmeliste multimeediaformaatide suunas.

Vastuseks põhjapanevatele tehnoloogilistele muudatustele on vajalik ettenägelik poliitika. Digitaalne ühtlustamine nõuab **poliitika ühtlustamist** ning tahet vajaduse korral kohandada reguleerivaid raamistikke, et need vastaksid tekkivale digitaalsele majandusele.

Komisjon pakub välja uue **strateegilise raamistiku, i2010 – Euroopa Infoühiskond 2010, mis ühtlustaks laiemad poliitilised suunad.** See edendab avatud ja konkurentsivõimelist digitaalset majandust ning rõhutab IKT tähtsust kaasamise ja elukvaliteedi mõjutajana. Uuendatud, majanduskasvule ja tööhõivele suunatud Lissaboni partnerluse olulise elemendina **püüdleb i2010 infoühiskonnale integreeritud lähenemise ja audiovisuaalse meedia poliitika poole Euroopa Liidus**.

---

[1] Infoühiskonna ja meediatööstuste teenuseid kirjeldati juba 1998. aasta rohelises raamatus "Side-, massiteabe- ja infotehnoloogiavaldkondade lähenemine ja selle mõju õigusnormide väljatöötamisele infoühiskonnale omase lähenemisviisi saavutamisel" (KOM(97) 623) ning, võttes arvesse uusi arenguid, 2003. aasta teatises Euroopa reguleeriva audiovisuaalpoliitika tuleviku kohta (KOM(2003) 784). Need teenused peegelduvad praegu asetleidvat ühtlustamist elektrooniliste sideteenuste, infoühiskonna teenuste ja ringhäälinguteenuste vahel ning nendest tulenevate uute sisuteenuste tekkimist.

Põhinedes infoühiskonna väljakutsete laiaulatuslikul analüüsil ning kasutades huvirühmade poolt väljendatud arvamusi eelnevate algatuste ja vahendite kohta[2], pakub komisjon välja kolm Euroopa infoühiskonna ja meedia prioriteeti:

i) **ühtse Euroopa inforuumi** väljakujundamine, mis edendaks avatud ja konkurentsivõimelist infoühiskonna ja meedia siseturgu;

ii) **uuenduste ja investeeringute** tugevdamine IKT uuringuteks, et edendada majanduskasvu ning luua uusi ja paremaid töökohti;

iii) **kõiki hõlmava Euroopa infoühiskonna** saavutamine, mis edendaks majanduskasvu ja tööhõivet viisil, mis vastaks säästvale arengule ning mis muudaks prioriteetseks paremad avalikud teenused ja elukvaliteedi.

Järgmised jaod annavad ülevaate i2010 eesmärkidest ja põhitegevustest, mis on täielikult integreeritud ja kooskõlas uue Lissaboni juhtimistsükliga.

2. ÜHTNE EUROOPA INFORUUM

Infoühiskond on pöördepunktis: viimase aja tehnoloogilised edusammud on olnud tohutud ning IKT on jõudmas massilise kasutamise faasi, mis võib meie töötamis-, elu- ja suhtlemisviise põhjalikult muuta. Meedia suuremahuline infosisu on muutumas kättesaadavaks uutes, mitmekesistes esitusviisides ning seda saab väljastada sõltumatult asukohast või ajast, individualiseeritult vastavalt kodanike eelistustele või nõudmistele. Tehnilises tähenduses on kommunikatsioonivõrgud, meedia, infosisu, teenused ja vahendid läbimas digitaalse ühtlustamise protsessi. Uue pakkimistehnikaga kombineeritult loob võrkude täiustumine uusi ja kiiremaid jaotuskanaleid ning käivitab uusi infosisu esitusviise ja teenuseid (nt *Voice over IP*, *Web TV*, muusika Internetist).

Uue infosisu loomine, uued teenused ja ettevõtlusmudelid edendavad majanduskasvu ja tööhõivet. Näiteks eeldatakse Lääne-Euroopa online-infosisu turu kolmekordistumist aastaks 2008 (kusjuures tarbijate hulka arvatakse kasvavat kümnekordseks)[3]. Eeldatakse, et need arengud mitmekordistuvad kogu sektori ulatuses, moodustades praegu juba 8% Euroopa Liidu SKTst. Digitaalse ühtlustamise mõju on siiski tunda kogu maailmas ning see toob kaasa suurenenud ülemaailmse konkurentsi. Kui Euroopa tahab saada täit kasu oma majanduslikust potentsiaalist, vajatakse ettenägelikku poliitikat, stimuleerimaks soodsaid turusuundumusi ning teadmusühiskonna (nt elukestev õpe, loovus ja uuendused), tarbijakaitse ning terve ja turvalise Euroopa infoühiskonna edendamist.

Ühtse Euroopa inforuumi loomisel on alguses vaja käsitleda digitaalse ühtlustamise poolt esitatud nelja peamist väljakutset:

---

2 So e-Euroopa algatus ning teatis Euroopa reguleeriva audiovisuaalpoliitika tuleviku kohta KOM (2003) 784.

3 Euroopa Infotehnoloogia Observatoorium (EITO) 2005.

- **kiirus:** kiirem lairibavõrk Euroopa teenustes, edastamaks suuremahulist infosisu, nagu näiteks peeneralduslik video;

- **suuremahuline infosisu:** suurem õiguslik ja majanduslik kindlus, mis soodustab uusi teenuseid ja online-infosisu;

- **koostoimivus:** "üksteisega rääkivate" vahendite ja platvormide ning platvormilt platvormile teisaldatavate teenuste parandamine;

- **turvalisus:** Interneti muutmine turvalisemaks petiste, kahjustava sisu ja tehniliste tõrgete suhtes, et suurendada usaldust investorite ja tarbijate seas.

1. eesmärk: Ühtne Euroopa inforuum, mis pakub vastuvõetava hinnaga ja turvalist laisagedusribasidet, suuremahulist ja mitmekesist infosisu ning digitaalteenuseid.

Digitaalne ühtlustamine nõuab **ühtset infoühiskonna ja meedia reeglite süsteemi.** Selles vallas reguleerib siseturgu laialdane reeglite kogum, mis hõlmab näiteks audiovisuaalset meediat, digitaaltelevisiooni, online-kaubandust, intellektuaalomandi õigusi ja kaitsemeetmeid Euroopa infosisu loomiseks ja ringluseks. Mõned regulatiivsed elemendid (nt elektroonilise kaubanduse direktiiv) on uued ning kajastavad digitaalset ühtlustamist. Teised, eriti piirideta televisiooni direktiiv, vajavad läbivaatamist. Komisjon kohustub uurima digitaalset majandust käsitlevaid eeskirju, et muuta nende koosmõju sidusamaks ning majanduslikule ja tehnoloogilisele tegelikkusele orienteeritumaks. Konkreetselt teeb komisjon järgmist:

- 2005. aasta lõpuks pakub välja piirideta televisiooni direktiivi muudatuse, et kaasajastada audiovisuaalse meedia teenuseid käsitlevaid eeskirju;

- aastaks 2007 on komisjon analüüsinud liidu infoühiskonda ja meediateenuseid mõjutavat õigustikku ning esitab vajalikud muudatusettepanekud.

Üksteist täiendavad põhimõtted edendavad ajakohastatud raamistike **kiiret ja tõhusat rakendamist** ning jätkub toetus **Euroopa infosisu ja teadmiste** loomisele ja ringlusele[4].

Elektroonilise side reguleerimine on viimase kümne aasta jooksul ümber kujundatud. Alates 2003. aastast kehtiv Euroopa elektroonilise side reguleeriv raamistik on parima tava näiteks. Kui seda on järjekindlalt ja tulemuslikult rakendatud, on see edendanud konkurentsi, soodustades madalamaid hindu ja investeeringuid. Reguleerimine peab pidama sammu tehnoloogilise arengu ja turusuundumustega. Seepärast uurib komisjon raamistiku 2006. aasta läbivaatamise käigus põhjalikult selle rakendamise põhimõtteid ja mooduseid, eriti kui kitsaskohad põhjustavad viivitusi **kiiremate, uuenduslikumate ja konkurentsivõimelisemate lairibateenuste osutamisel**.

Uued kiired traadita rakendused kannustavad nõudlust **raadiospektri** järele[5]. Poliitika eesmärgiks on turumehhanismide kaudu hõlbustada juurdepääsu spektrile kõikjal

[4] Koos MEDIA, e-õppe ja e-sisu programmi ning nende jätkuprogrammidega.

Euroopa Liidus. Sellele aitab kaasa kavandatav maapealse analoogtelevisiooni väljalülitamine aastaks 2012. Komisjon ühendab oma ettepanekud, **määratledes 2005**. **aastal spektri tõhusa haldamise strateegia**, mida tuleb rakendada elektrooniliste sidevõrkude raamistiku 2006. aasta muudatustes.

Selleks, et olla **koostalitusvõimeline**, nõuab digitaalne ühtlustamine vahendeid, platvorme ja teenuseid. Komisjon kavatseb kasutada oma kõiki vahendeid tehnoloogiate edendamiseks, mis uurimis- ja arendustegevuse kaudu tutvustavad avatud standardite edendamist, toetust huvirühmade dialoogile ning vajaduse korral kohustuslikke vahendeid. Selline erinevate põhimõtete ühendus pani aluse Euroopa mobiiltelefoniside edukusele. i2010 alusel püüab komisjon välja töötada **meetodi digitaalõiguste tõhusaks ja koostoimivaks haldamiseks**.

Kindel, turvaline ja **usaldusväärne IKT** on otsustava tähtsusega digitaalteenuste ühtlustamise laialdaseks käivitumiseks. 2006. aasta jooksul pakub komisjon välja **turvalise infoühiskonna strateegia**, mis ühendaks ja ajakohastaks olemasolevad vahendid, sealhulgas tõstes teadlikkust vajadusest enesekaitse, valvsuse ja järelvalve järele ohtude suhtes, kiirest ja tõhusast reageerimisest rünnakutele ja süsteemihäiretele. Toetatakse sihtuuringuid, mis tegelevad "sisseprojekteeritud" turvalisuse ja kasutusmeetmetega, mis testivad lahendusi põhiküsimustele, nagu näiteks tunnusandmete haldamine. Vajaduse korral kaalutakse määruse muutmist, näiteks eraelu puutumatuse kaitse, elektroonilise allkirja või ebaseadusliku ja kahjustava sisu tõkestamise osas.

Kokkuvõtteks, i2010 agenda kiirendab ühtse Euroopa inforuumi agenda digitaalse ühtlustamise majanduslikku tasuvust järgmiste meetmete abil:

Muudetakse elektroonilise side reguleerivat raamistikku (2006), sealhulgas määratletakse spektri tõhusa haldamise strateegia (2005)

See loob infoühiskonna ja meediateenuste jaoks ühtse sisetururaamistiku

- **kaasajastades audiovisuaalsete teenuste õiguslikku raamistikku, alustades komisjoni 2005. aasta ettepanekuga vaadata läbi piirideta televisiooni direktiiv**
- **analüüsides ja vajaduse korral kohandades ühenduse infoühiskonda ja meediateenuseid mõjutavat õigustikku (2007)**
- **aktiivselt edendades infoühiskonda ja meediateenuseid reguleeriva olemasoleva ja ajakohastatud õigustiku kiiret ja tõhusat rakendamist**

Toetatakse jätkuvalt Euroopa infosisu ja teadmiste loomist ja ringlust

Määratletakse ja rakendatakse turvalise Euroopa infoühiskonna strateegia (2006)

Piiritletakse ja edendatakse sihipäraseid meetmeid koostoimivuse, eelkõige digitaalõiguste haldamise suhtes (2006/2007)

[5] Nt lairiba-mobiilside, traadita koht- ja laivõrgud (WiFi ja WiMax) ning digitaaltelevisioon.

3. UUENDUSED JA INVESTEERINGUD UURIMISTEGEVUSSE

Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia panus Euroopa majanduskasvu ja tööhõivesse on otsustava tähtsusega. IKT sektor on mängib majanduses otsustavat rolli, samal ajal kui IKT tarvituselevõtt ja oskuslik rakendamine on kogu majandussüsteemi üks suuremaid tootlikkuse ja kasvu edendajaid, tuues kaasa majandusuuendusi võtmetähtsusega valdkondades.

Uurimistegevus ja uuendused: Euroopa osa ülemaailmses IKT läbimüügis moodustab umbes kolmandiku, kasvades 5%, ning tärkavatel turgudel, nagu Indias ja Hiinas, rohkem kui kümne protsendi võrra aastas. Elektroonilise side osas on Euroopa ülemaailmne liider, moodustades maailma suurimate ettevõtete tuludest 40-50%[6]. Euroopa on samuti tugev sellistes sektorites nagu nanoelektroonika, mikro- ja manussüsteemid.

Investeeringud uurimistegevusse ja uuendustesse on IKT sektori jaoks tööhõive ja majanduskasvu edendamisel otsustava tähtsusega, seda nii lühemas kui pikemas perspektiivis. Siiski, nagu näitab tabel 1, on IKT Euroopas tõsiselt alainvesteeritud.

Tabel 1 - investeeringud IKT uurimistegevusse (2002)[7]

IKT teadus- ja arendustegevus[8]	EL-15	USA	Jaapan
Erasektori investeeringud	23 miljardit eurot	83 miljardit eurot	40 miljardit eurot
Avaliku sektori investeeringud	8 miljardit eurot	20 miljardit eurot	11 miljardit eurot
Elanikke	383 miljonit	296 miljonit	127 miljonit
Investeering elaniku kohta	80 eurot	350 eurot	400 eurot
IKT osakaal kogu teadus- ja arendustegevuses	18%	34%	35%

Allikas: IDATE (EL 15 kohta); OECD

Vajalik on strateegiline IKT uurimistegevus, et tagada Euroopa juhtpositsioon valdkondades, milles see on tunnustatult tugev (nt nanoelektroonika, manussüsteemid, side) ning tekkivates valdkondades (nt veebiteenused, kognitiivsed süsteemid). Vajalikud on sihtuuringud kitsaskohtade suhtes, nagu terviklahendused, kasutamise lihtsus ja turvalisus. See aitab samuti kaasa Euroopa rahvusvahelisele konkurentsivõimele sellistes olulise tähtsusega valdkondades nagu standardid ja otsused teadus- ja arendustegevuse suunamise kohta. Euroopa vajab suuremat IKT investeeringut, et saavutada Barcelonas seatud eesmärk 3% SKTst teadus- ja arendustegevusele.

IKT rakendamine ja kasutuselevõtt: uuringutest üksi ei piisa. IKT kasu tuleb koos selle kinnistamisega toodetele ja teenustele ning uute ettevõtlusmudelite, organisatsiooniliste muutuste ja oskuste rakendamisega. Ettevõtete tootlikkus suureneb

---

6 Vt OECD: Infotehnoloogia väljavaated 2004.

7 Võrreldavad andmed EL 25 kohta tehakse teatavaks 2005. aasta lõpuks.

8 "Investeeringud IKT uurimistegevusse, võrdlev uuring", IDATE 2002.

tänu IKTle, kuid nad seisavad jätkuvalt silmitsi koostoimivuse, usaldusväärsuse ja turvalisuse puudulikkusega, raskustega IKTd ümber korraldada ja töökohaga integreerida ning tugiteenuste kõrge hinnaga. Eelkõige väikestel ja keskmise suurusega ettevõtetel (VKEdel) on raskusi IKT tarvituselevõtmisega.

Tulemas on uus, **"e-kaubanduse lahenduste"** ajastu, mis põhineb IKT terviklahendustel, turvalistel veebiteenustel ning "koostöövahenditel" töötaja tootlikkuse suurendamiseks. Uued suundumused näitavad, et lähiaastatel IKT kasutamine ettevõtete poolt suureneb. Samuti on hädavajalik kohandada töökeskkond IKT tõhusa kasutamise teel töökohal ning saavutada ohutu ja kvaliteetse töö paindlik korraldus.

2. eesmärk: Maailmaklassi tulemused IKT uurimistegevuse ja uuenduste vallas, järelejõudmine Euroopa juhtivatele konkurentidele.

Lissaboni strateegia rõhutab investeerimist uurimistegevusse ja uuendustesse, et luua majanduskasvu ja töökohti. Ehkki Euroopa on saavutanud edu leiutamise vallas, jätab ta mõnikord uuendused tähelepanuta. Seepärast **püüab i2010 aktiivselt vähendada uurimistulemuste ja majandusliku kasu vahelisi tõkkeid.**

Komisjon on äsja esitlenud kaht suuremat ettepanekut Euroopa seisundi tugevdamiseks IKT valdkonnas; uurimis- ja arendustegevuse seitsmes raamprogramm (FP7) ning konkurentsivõime ja uuenduste programm (CIP)[9]. Oma ettepanekus FP7 kohta taotleb komisjon IKT uurimistegevuse eelarve märgatavat suurendamist. Täiendavate uurimiskulutuste katmine era- ja avalikust sektorist aitaks kaasa IKT vahe vähendamisele teiste juhtivate majandustega.

Komisjon julgustab tehnoloogiliste edusammude teisendamist uuenduslikeks rakendusteks ja teenusteks nii avalikus kui erasektoris. See toetab lähenemisi, mis on kõrge riskitasemega ja loomingulised ning laienevad era- ja riigisektori partnerlussuhete kaudu[10], mis mobiliseerivad tööstusharu oskusteavet, võimalusi ja rahalisi vahendeid ning teostavad uuringuid strateegiliste uuringute prioriteetide kohta[11]. Komisjon muudab oma strateegilise uurimistegevuse prioriteetseks valdkondades, kus Euroopa lisandväärtus on kõrgeim ning mille mõju majanduskasvule ja tööhõivele on suurim. Uurimis- ja arendustegevuse seitsmendas raamprogrammis on **tehnoloogilisteks sammasteks**:

- teadmiste-, infosisu-, ja loovustehnoloogiad - sealhulgas kognitiivsed, simuleerimis- ja visualiseerimistehnoloogiad;

- perspektiivsed ja avatud sidevõrgud;

---

9 FP7 pakub välja iga-aastaselt 1800 miljoni euro eraldamist IKTle. CIPi IKT-poliitika abiprogramm pakub välja 800 miljonit eurot aastateks 2007-2013, et julgustada IKT tarvituselevõttu ja kasutamist.

10 Sealhulgas Euroopa tehnoloogiaplatvormid või ühised tehnoloogiaalgatused.

11 Komisjon toetab ja koordineerib nanoelektroonika-alast uurimistööd vastavalt FP7 ettepanekule ning kooskõlas Euroopa nanoelektroonika-alase tehnoloogiaplatvormi visiooni ja strateegilise uurimiskavaga.

- turvaline ja töökindel tarkvara;
- manussüsteemid;
- nanoelektroonika.

Komisjoni uurimis- ja kasutusvahendite kooskõlastust parandab nende keskendamine **peamistele kitsaskohtadele** nagu koostoimivus, turvalisus ja usaldusväärsus, tunnusandmete haldamine, õiguste haldamine ning kasutamise lihtsus. Uurimis- ja kasutusvahendid kooskõlastatakse selleks, et näidata tehnoloogilisi ja organisatsioonilisi lahendusi valdkondades, kus ühine lähenemine Euroopa Liidu tasemel võib aidata luua mastaabisäästu ning julgustada investoreid.

Samuti kavatseb komisjon julgustada investeeringuid Euroopa IKT uurimistegevusse ja uuendustesse **täiendavate meetmete** abil. Komisjon toetab IKT uurimisprogrammide vahelist strateegilist koostööd, ühendades siseriiklikud ja Euroopa tasandi tegevused ning toetudes ühise infrastruktuuri kogemusele, nagu GÉANT (Euroopa uue põlvkonna teadusvõrk). See jälgib nii avaliku kui erasektori kulutuste tõhusust. Samuti edendab see haridus- ja koolituspoliitikaid, et Euroopal oleks olemas IKT uurimistegevuseks, uuendusteks ja kasutuseks vajalikud oskused.

Toetades **IKT käivitumist**, kavatseb komisjon välja pakkuda e-kaubanduse integreeritud poliitika, pöörates erilist tähelepanu väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele (VKEdele). Seda peaks täiendama struktuuri- ja maaelu arengu fondide toetus.

Kokkuvõtteks, et käivitada i2010 agenda investeeringute saamiseks uurimistegevusse ja uuendustesse, kavatseb komisjon:

Pakkuda välja ühenduse IKT uurimistegevuse toetuste suurendamine 80% võrra aastaks 2010 ning kutsuda liikmesriike üles tegema sedasama

Muuta prioriteetseks IKT uurimistegevus FP7 peamiste tehnoloogiliste sammaste osas (2007)

Käivitada uurimis- ja kasutusalgatused peamiste kitsaskohtade ületamiseks, mis nõuavad nii tehnoloogilisi kui ka organisatsioonilisi lahendusi (2006)

Määratleda täiendavad meetmed erainvesteeringute soodustamiseks IKT uurimistegevusse ja uuendustesse (2006)

Teha konkreetsed ettepanekud meie kõigi ühise infoühiskonna osas ühenduse strateegilistes suunistes ühtekuuluvuse kohta 2007-2013

Määratleda e-kaubanduse poliitika eesmärgiga kõrvalda IKT tarvituselevõtu tehnoloogilised, organisatsioonilised ja õiguslikud tõkked rõhuasetusega VKEdel.

Töötada välja uusi töökorraldusi toetavaid vahendeid, mis parandaks uuendusi ettevõtetes ning uute kvalifikatsiooninõuetega kohandamist

4. KAASAMINE, PAREMAD AVALIKUD TEENUSED JA ELUKVALITEET

IKT kasutuse kasvuga kasvab ka selle mõju ühiskonnale. i2010 kinnitab seda kolmel viisil: tagades, et IKT **toob kasu kõigile kodanikele**; muutes **avalikud teenused paremaks, majanduslikult efektiivsemaks ja paremini kättesaadavaks**; ning parandades **elukvaliteeti**.

IKT kasutus laieneb ning toob kasu suuremale hulgale inimestele. Üle poole Euroopa Liidu elanikkonnast ei kasuta praegu neid hüvesid täielikult või on nendest sisuliselt ära lõigatud. Sotsiaalse, majandusliku ja territoriaalse ühtekuuluvuse tugevdamine **IKT toodete ja teenuste kättesaadavamaks muutmise abil, ning seda ka mahajäänud piirkondades, on majanduslik, sotsiaalne, eetiline ja poliitiline kohustus**. i2010s pööratakse suurt tähelepanu täielikule osalusele ning inimestele digitaalsete alusteadmiste andmisele.

Avalikel teenustel on Euroopa majanduses tähtis osa. Näiteks riigihanked moodustavad 16% SKTst. Peamiseks väljakutseks on nende teenuste muutmine **paremaks, kättesaadavamaks ja majanduslikult efektiivsemaks**. Märkimisväärseid edusamme on saavutatud IKT-põhiste avalike teenuste levikul. Juba on olnud kordaminekuid: näiteks säästavad online-maksudeklaratsioonid igal aastal miljoneid töötunde. Siiski on majandusliku mõju ja ühiskondliku vastuvõetavuse tõestamiseks veel palju ära teha.

IKT võib tugevalt kaasa aidata **elukvaliteedi** paranemisele. IKT suudab parandada meie kodanike tervist IKT poolt võimaldatavate meditsiiniteenuste ja hoolekande kaudu. Lähtudes Euroopa ees seisvatest demograafilistest väljakutsetest saab IKT aidata riiklike tervishoiu- ja hoolekandesüsteemide tõhusamaks ja tulemuslikumaks muutmisel. IKT võib olla võimsaks jõuks Euroopa kultuurilise mitmekesisuse tugevdamisel, muutes meie pärandi ja kultuuriloomingu kättesaadavaks suuremale hulgale kodanikele. Samuti on IKT keskkonnasäästlikkuse vahendiks, nt seire ja suurõnnetuste likvideerimise juhtimise teel, ning puhaste, väikese energiakuluga ja tõhusate tootmisprotsesside abil[12]. IKT võib muuta liiklust ohutumaks, puhtamaks ja energiatõhusamaks.

3. eesmärk: Kõiki hõlmav infoühiskond pakub kvaliteetseid avalikke teenuseid ning edendab elukvaliteeti.

Digitaalne ühtlustamine loob uusi väljakutseid **e-kaasamisele**. Seepärast võtab komisjon tarvitusele ühised meetmed. 2005. aasta jooksul käsitleb see rea uurimuste ja stimuleerimismeetmete abil e-kättesaadavust, et muuta IKT süsteemid suuremale hulgale inimestele kergemini kasutatavaks. Komisjon annab juhtnööre lairibaside geograafilise kaetuse laiendamiseks alateenindatud piirkondades ning vaatab 2005. aastal läbi universaalteenuse direktiivi reguleerimisala ja 2006. aastal direktiivi tervikuna. 2006. aastal vaatab komisjon samuti läbi IKT ja digitaalse kirjaoskuse panuse algatuses "Haridus ja väljaõpe 2010" põhioskuste osas seatud sihtide saavutamisel.

[12] i2010 kasutab neid võimalusi ühiselt koos keskkonnatehnoloogia tegevuskavaga (ETAP).

Lisaks kavatseb komisjon 2008. aastal välja pakkuda **Euroopa e-kaasamise algatuse**, mis käsitleks selliseid küsimusi nagu võrdsed võimalused, IKT oskused ja piirkondlikud lõhed. See valmistatakse ette aktiivsele järelvalvele, digitaalsele kirjaoskusele ja kättesaadavate tehnoloogiliste lahenduste uurimisele suunatud meetmete abil. Kasutama peaks kõiki kättesaadavaid vahendeid, sealhulgas integreerimine struktuurifondide ja maaelu arengu fondide strateegiliste suunistega, riiklikud toetused, reguleeriv sekkumine ja uurimistegevus.

Komisjon kavatseb edendada läbipaistvamaid, kättesaadavamaid ja majanduslikult efektiivsemaid **IKT poolt võimaldatavaid avalikke teenuseid**, seda eriti omaenese e-komisjoni projekti kaudu. Arvestatavad väljakutsed siiski jäävad. Tehniliselt on vaja ühiseid liideseid, identiteedi süsteemidevahelist teisaldatavust ning autentimissüsteeme. Vajatakse organisatsioonilisi muudatusi nagu uued tavad, uued oskused ning teistsugused eeskirjad. Neid küsimusi saab kõige paremini lahendada integreeritult, algatuste kaudu, nagu näiteks hiljutised e-tervishoiu ja e-riigihangete tegevuskavad. Komisjon pakub samuti välja **e-valitsuse tegevuskava** ning strateegilised suunad IKT poolt võimaldatud avalike teenuste osas. Komisjon toetab neid jõupingutusi, korraldades piiratud hulgal olulisi esitlusi testimaks tehnilisi, õiguslikke ja organisatsioonilisi lahendusi. Nende projektide prioriteedid ja ulatus otsustatakse koos liikmesriikidega.

IKT oluline panus **elukvaliteeti** jääb sageli tähelepanuta ning selle kasutamine on piiratud. Nähtavuse parandamiseks pakub komisjon välja käivitada **IKT eestvedavad algatused** peamiste sotsiaalsete väljakutsete osas. Kolm esmast prioriteeti on **vananeva ühiskonna vajadused, ohutu ja puhas transport ning kultuuriline mitmekesisus**. Esimene algatus on **hoolitsus inimeste eest vananevas ühiskonnas**, kasutades heaolu, iseseisvat elu ja tervishoidu toetavaid tehnoloogiaid. Teine käsitleb **intelligentset autot**, mis on maanteeliikluse kasvust tulenevaid keskkonna- ja ohutusküsimusi käsitledes **arukam, ohutum ja puhtam**. Kolmas käsitleb **digitaalseid raamatukogusid**, mis muudavad multimeedia allikate kasutamise lihtsamaks ja huvitavamaks. Komisjon lähtub Euroopa rikkast pärandist, mis ühendab mitmekultuurilised ja -keelsed keskkonnad tehnoloogiliste edusammude ja uute ettevõtlusmudelitega.

Kokkuvõttes, selleks et käivitada i2010 ühiskondlik agenda, komisjon:

Annab välja tegevuse suunised e-kättesaadavuse ja lairibaside leviala kohta (2005)

Pakub välja Euroopa e-kaasamise algatuse (2008)

Võtab vastu e-valitsuse tegevuskava ning strateegilised suunad IKT poolt võimaldatud avalike teenuste osas (2006)

Käivitab esitlusprojektid avalike teenuste arvutivõrgupõhiseks muutmise tehnoloogiliste, õiguslike ja organisatsiooniliste lahenduste toimimise testimiseks (2007)

Kehtestab kolm esialgset eestvedavat IKT "elukvaliteedi" algatust (2007)

5. KOKKUVÕTE: I2010 KOHT UUES LISSABONI JUHTIMISTSÜKLIS

Euroopa Liit on taasalgatanud Lissaboni strateegia, rõhuasetusega partnerlusel majanduskasvu ja tööhõive eest. **i2010** aitab kaasa Euroopa muutmisele atraktiivsemaks teadmistel põhinevatesse kaupadesse ja teenustesse investeeringute ja uuenduste suhtes. Igal osalisel on oma vastutusalas mängida oluline roll:

- ***Euroopa Komisjon***, ühenduse Lissaboni programmi ning eelkõige i2010 kaudu juhib järgmisi meetmeid:

– ettepanekute arendamine elektroonilise side, infoühiskonna ja meediateenuste reguleerivate raamistike ajakohastamiseks, et täielikult ära kasutada siseturu võimalused;

– ühenduse rahastamisvahendite kasutamine laialdaste IKT uuenduste alasesse strateegilisse uurimistegevusse suunatud investeeringute stimuleerimiseks ning kitsaskohtade ületamiseks;

– e-kaasamist ja elukvaliteeti käsitleva tegevuse toetamine.

- ***Liikmesriigid*** peaksid 2005. aasta oktoobri keskel vastu võetavate riiklike reformiprogrammide kaudu määratlema **infoühiskonna prioriteedid** vastavalt majanduskasvu ja tööhõive ühtsetele suunistele, mis rõhutavad IKT kasutuselevõtu, IKT infrastruktuuri ning IKTga seotud tööhõive ja hariduse tähtsust. Need programmid võiksid liikmesriikidel aidata:

– tagada digitaalset ühtlustamist käsitlevate uute reguleerivate raamistike kiire ja põhjalik ülevõtmine rõhuasetusega avatud ja konkurentsivõimelistel turgudel;

– suurendada IKT uurimistegevuse osakaalu riiklikes kulutustes;

– arendada kaasaegseid ja koostoimivaid avalikke IKT teenuseid;

– kasutada oma arvestatavat ostujõudu IKT uuenduste läbiviimiseks;

– seada ambitsioonikaid sihte infoühiskonna arendamiseks siseriiklikul tasemel.

- Teised huvirühmad peaksid pidama avatud ja konstruktiivset dialoogi uuendusliku teadmusühiskonna toetuseks. Eelkõige tööstuspartnerid peaksid seadma eesmärgiks investeeringud IKT uurimistegevusse ja tehnoloogiasse, samal ajal kui konstruktiivseid jõupingutusi tuleks teha valdkondades, kus esineb kriitilisi kitsaskohti digitaalmajanduse arengus.

Seega peaksid liikmesriigid vastavalt Lissaboni uuele juhtimistsüklile oma rakendusaruannetes iga-aastaselt riiklike reformiprogrammide kohta aru andma. Nende edusamme analüüsitakse komisjoni iga-aastases Lissaboni eduaruandes.

Samaaegselt laiendab ja tugevdab komisjon dialoogi huvigruppidega ning töötab koos liikmesriikidega nende käsitlemisel, eelkõige avatud kooskõlastusmeetodi abil[13]. Komisjon võib näiteks edendada heade tavade vahetamist ning eduaruannete kaudu jälgida lairiba-, e-kaubanduse ja e-valitsuse teenuste kasutuselevõttu, investeeringuid IKT alasesse uurimistegevusse, sotsiaalseid ja majanduslike erinevusi ning digitaalset kirjaoskust. Sellega ei kaasne liikmesriikide jaoks riiklike reformiprogrammide rakendamisaruannetest erinevaid uusi aruandlusmehhanisme.

Koos i2010ga esitleb komisjon uut integreeritud infoühiskonna poliitikat. Olles täielikus vastavuses taaskäivitatud Lissaboni strateegia uue juhtimistsükliga, aitab i2010 kaasa Lissaboni põhieesmärgile, milleks on püsiv majanduskasv ja tööhõive.

[13] Koostöö majanduskasvu ja tööhõive heaks. Järgmised sammud muudetud Lissaboni strateegia rakendamisel, SEK(2005) 622.